

Dönem : 2
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 676

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvel ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/485)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 705/1514

28 . 2 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 27 . 2 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkiyle birlikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Hâkim adayları, hâkimlik ve savcılık meslekine intisabedecek olan stajiyerlerdir. Bunların stajları sonunda hâkim veya Cumhuriyet Savcısı olarak mesleğe atanmalarına imkân veren 2556 sayılı Hâkimler Kanununun ilgili maddeleri, bu kimselerin daha staja başlarken seçilmelerinde özel hükümler vaz'etmiş, muayyen nitelikleri ve şartları haiz bulunmayanlara, bu mesleğe intisap imkânını tanımamıştır.

Diğer taraftan, hukuk mezunlarının serbest hayatta geniş iş sahasında çalışabilmeleri; özel sektörde ve İktisadi Devlet Teşekküllerinde, malî imkânlar bakımından yüksek dereceli kadrolarla çalışabilme imkânının mevcut oluşu sebepleri birleşince, hâkimlik ve savcılık meslekine intisabetmek üzere müracaat edenlerin sayısı azalmaktadır. Müracaat edenlerin de ancak ihtiyacı karşılayabilmesi endişesi, bunlar arasında bir seçme yaparak üstün vasıflı ve kabiliyetli olanların tercihi suretiyle, meslekten daha faydalı olacak elemanların staja başlatılmasına da mâni olmaktadır. Ancak meslekin istikbali için bu endişeye rağmen, hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuş bulunan Hâkimler kanunu tasarısında, staja başlamak için müracaat edenlerin, evvelden olduğu gibi doğrudan doğruya staja başlamalarına imkân veren usulden vazgeçilmiş, hukuk mezunlarının ayrıca seçime tabi tutulması, staj sonunda imtihan edilmeleri gibi esaslara yer verilmiş olduğundan, daha çok müracaate teşebbülme zarureti kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Diğer taraftan Hâkimler Kanununun 5 nci maddesi aynen şöyledir: «Adaylığa tâyin olunanlar 2 yıl mahkemeler ile savcılıklarda staj görürler. Hukuk ve Ceza dâvalarında tutanak kâtipliği ve mahkeme ve savcılık kalemlerinde başkâtiplik ödevini ve kendilerine verilen incelemeleri ve diğer yazı işle-

rini yaparlar. İera memurlarına ve sorgu yargıçlarına yardım ederler. Bunlar dinlemek üzere mahkemenin tetkik ve müzakerelerinde bulundurulabilirler. Adaylar gördükleri bütün işlerden dolayı asıl görevliler gibi sorumlu olurlar.»

Görülüyor ki, staja başlamış olan hukuk mezunları da, ilk mertebe adalet memurları gibi kalemlerde çalışmaya, İera memurlarına ve sorgu hâkimlerine yardım etmeye mecbur tutulmuşlar ve bu gördükleri işlerden dolayı da asıl görevliler gibi sorumlu bulunmuşlardır. Buna karşılık da staja atanırken maaşları bakımından diğer yüksek okul mezunlarından farklı tutulmayıp onlar gibi aynı maaşla atanmaları mecburiyeti de staja müracaat edenlerin sayısını azaltmaktadır.

Asıl görevli olan ilk mertebe adalet memurlarına 60 sayılı Kanunla, sorgu hâkimlerine de 5017 sayılı Kanunla maaşlarından ayrı ödenek verilmesini gerektiren sebeplerden, bu görevleri ifaya mecbur ve neticesinden sorumlu olan adayların da faydalanmaması için sebep mevcut değildir. Diğer taraftan staj süresini bitirmiş olan adayların, yardımcı sınıfı içerisinde bir göreve atanma sıraları gelinceye kadar gene 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5457 sayılı Kanunla değişik 15 nci maddesi hükmüne göre ifilen İera memuru, Cumhuriyet savcı yardımcısı ve sorgu hâkimi olarak çalıştırılabilmeleri, onların da bu görevlerin asli elemanları gibi sorumlulukları karşılığı olarak ödenekten faydalanmalarını da gerektirmektedir.

Bu sayede mesleke kolayca iyi vasıflı eleman temininde sıkıntı çekilmesini önlemek ve adayların da ifa ettikleri görevin sorumluluğu nisbetinde, o görevin asli elemanları ile aralarında bir ayrılık usule getirilmeyerek eşitlik ilkelerine uyulması gayesiyle bu tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

Maddelere ilişkin gerekçeler

Tasarımın birinci maddesi ile Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değişik cetvele hâkim adaylarının alacağı ödeneği gösterir bir ilâve yapılmakta ve 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine de ödenek alacakları sayılanlar meyanına, «Hâkim adayları» da dâhil edilmektedir.

Tasarımın 2 nci maddesi yürürlük tarihini, 3 ncu maddesi de yürütecek organı göstermektedir.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/485
Karar No. : 36

22 . 3 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 27 . 2 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı» Başkanlığımızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Adalet Bakanlığı temsileisinin de iştirakiyle Komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Gerekçe ve maddeleri komisyonumuzca uygun mütalâa edilen kanun tasarısının yapılan müzakeresi sonunda cetveli ile birlikte aynen kabul edilmesi komisyonumuzca ittifaken kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı İstanbul <i>I. H. Tekinel</i>	Bu rapor sözcüsü Kırklareli <i>M. Atagün</i>	Kâtip Niğde <i>Y. Arıbaş</i>	Kastamonu <i>S. Keskin</i>
Aydın <i>R. Özarda</i>	Hakkâri <i>A. Karahan</i>	İçel <i>M. Arıkan</i>	Kars <i>M. Şamiloğlu</i>
Kars <i>O. Yeltekin</i>	Sivas <i>N. N. Arslan</i>	Tokat <i>O. Hacıbaloğlu</i>	Çorum <i>A. Topçubaşı</i>

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/485
Karar No. : 482

26 . 5 . 1968

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu komisyonumuzca havale buyurulan (Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı) ve önceden havale edildiği Adalet Komisyonunca düzenlenen rapor, ilgili Hükümet temsilcilerinin de katıldıkları toplantıda incelendi.

Gerekçesinde detaylı olarak açıklandığı üzere, mesleke kolayca iyi vasıflı eleman temininde sıkıntı çekilmesini ve hâkim adaylarının da ifa ettikleri görevin sorumluluğu oranında ve o görevin aslî elemanları ile aralarında bir ayırımı husule getiren eşitsizliği önlemeyi öngören tasarısı komisyonumuzca kabule şayan görülmüş ve yapılan görüşmeler sonucu aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz ve öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>I. Sezgin</i>	Başkan V. Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Balıkesir <i>F. İslimyeli</i>	Burdur <i>İ. H. Boyacıoğlu</i>	Elâzığ <i>K. Nedimoğlu</i>
Erzurum <i>C. Önder</i>	Eskişehir <i>İ. Anrı</i>	Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul <i>S. Aren</i>
İstanbul <i>N. Eroğan</i>	İstanbul <i>M. Güven</i>	Kayseri <i>A. Hacıpaşaoğlu</i>	Sinop <i>H. İşgüzar</i>
İmzada bulunamadı	Trabzon <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Trabzon <i>A. R. Uzuner</i>	İmzada bulunamadı

Hükümetin teklifi

Hâkimler Kanununa Ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine «Hâkim adayları» unvanı ve 2556 sayılı Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değişik cetvele ilişk (1) sayılı cetvelde yazılı aylık, derece, unvan ve ödenek eklenmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun hükümleri yayımı tarihini takibeden ay başından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27. 2. 1968

Başbakan
S. Demirel
Devlet Bakanı
S. Öztürk

Devlet Bakanı
H. Atabeyli
Devlet Bakanı
K. Ocak

Devlet Bakanı
S. T. Müftüoğlu
Adalet Bakanı
H. Dinçer

Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu
İçişleri Bakanı
F. Sükan

Adalet Komisyonunun değiştirishi

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanı
i. S. Çağlayangil
Maliye Bakanı
C. Bilgehan

Millî Eğitim Bakanı
i. Ertem
Bayındırlık Bakanı
O. Alp

Ticaret Bakanı
A. Türkel

Sağ. ve Sos. Yardım Bakanı
V. Â. Özkan

Güm. ve Tekel Bakanı
i. Tekin

Tarım Bakanı
B. Dağdaş

Bütçe Plân Komisyonunun değiştirishi

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna bağlı ve 661 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan cetvele ve bu kanunun 1 nci maddesine ilâve yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ulaştırma Bakanı
S. Bilgiç

Çalışma Bakanı
A. N. Erdem
Sanayi Bakan V.
S. Öztürk

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
M. Turgut

Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. Kürşad

İmar ve İskân Bakan
H. Mentешеoğlu

Köy İşleri Bakanı
T. Toker

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

(1) SAYILI CETVEL

Aylığı	D.	Görevi	Aylık ödenegi
450	11	Hâkim adayı	350

*Millet Meclisi Bütçe Plân Komisyonunun
değiştirisine bağlı cetvel*

CETVEL

Tasarıya bağlı (1) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

